

امتحانات متمرکز عمومی نیمسال اول ۱۴۰۱-۱۴۰۰

ساعت برگزاری: ۱۰:۳۰ صبح | نمره: ۱۵ | مدت پانجمی: ۹۰ دقیقه

شماره یا نام مصحح اول	نمره بر عدد	نمره بر حروف
شماره یا نام مصحح دوم	نمره بر عدد	نمره بر حروف

مهر مدرسه

کد طلسمی:

کد امتحان:	۲۴۰۰۱/۱۷
تاریخ آزمون:	۱۴۰۰/۱۰/۱۵
عنوان:	اصول فقه ۴
کتاب:	دروس فی علم الاصول
محدوده:	حلقه ثانیه: از ابتدای اصول عملیه تا پایان کتاب (ص ۲۸۸-۲۲۱)
حذفیات:	ندارد

کلمه از نوشتن نام و نام خانوادگی در برگه امتحان و پاسخنامه، خودداری نمایید.

۰/۵

۱- به نظر شهید صدر (ره) قاعده اولیه و ثانویه در «شک در تکلیف» به ترتیب چیست؟ ص ۲۲۳-۲۲۲

- الف. احتیاط عقلی و براءت عقلی
- ب. احتیاط عقلی و براءت شرعی
- ج. براءت شرعی و احتیاط عقلی
- د. براءت عقلی و براءت شرعی

۰/۵

۲- در موارد دوران امر بین محذورین کدام یک از ارکان علم اجمالی مختل است؟ ص ۲۴۷

- الف. رکن چهارم
- ب. رکن سوم
- ج. رکن دوم
- د. رکن اول

۰/۵

۳- به نظر مصنف دلالت کدام یک از ادله بر حجیت استصحاب تمام است؟ ص ۲۵۹ و ۲۵۵

- الف. غلبه و ظن به بقاء
- ب. سیره متشرعه
- ج. سیره عقلاء
- د. اخبار

۰/۵

۴- مراد از اثبات در «اصل مثبت» چیست؟ ص ۲۶۵

- الف. اثبات لوازم غیر شرعی
- ب. اثبات حکم غیر شرعی
- ج. اثبات لوازم شرعی
- د. اثبات حکم شرعی

۰/۵

۵- نام حالتی که شخص اجمالاً می داند هم حادث شده و هم وضوء گرفته، ولی نمی داند کدام مقدم است، چیست؟ ص ۲۷۳

- الف. الشک بین المحذورین
- ب. مجهولی التاریخ
- ج. الشک التعلیقی
- د. توارد الحالتین

۰/۵

۶- نسبت بین دو حکم «ان الشاک فی الرکعة الثانية یعيد الصلاة» و «کثیر الشک لیس بشاک» کدام است؟ ص ۲۸۱

- الف. تخصیص
- ب. حکومت
- ج. ورود
- د. تقیید

۷- استدلال در عبارت: «ان العقلاء فی اعرفهم یقبّحون عقاب المامور علی مخالفة تکلیف لم یصل الیه» را تبیین کرده، در صدد اثبات چیست؟ ص ۲۲۳

۲

جواب: در صدد اثبات «براءت عقلی» است. (۵ / ۰ نمره) در میان جمع عقلاء اگر شخص امر بخواهد مامور خود را بر مخالفت تکلیفی که به او نرسیده است عقاب کند نکوهش می شود و به همین قیاس خداوند نیز نمی تواند بندگان خود را بر مخالفت تکلیف غیر واصل عقاب نماید. (۱/۵ نمره)

۸- تقریب استدلال به حدیث: «الوقوف عند الشبهة خیر من الاقتحام فی الهلکة...» برای وجوب احتیاط در شبهات بدویه و اشکال آن را

بنویسید. ص ۲۳۴

۲

جواب: تقریب: روایت دلالت می‌کند که با ارتکاب شبهه، در هلاکت واقع می‌شوی، معنای این کلام این است که تکالیف مشکوکه منجز هستند و برای ارتکاب آن‌ها مؤمنی نداریم. لذا احتیاط واجب است. (۱ نمره)

رد: این تقریب متوقف بر این است که شبهه به معنای شک باشد در حالی که در لغت به معنای مشابه و شبیه است، اگر به شک شبهه گفته می‌شود به جهت این است که مشابهت منجر به شک می‌شود و مقصود حدیث تحذیر از ادعا های شبیه حق است و ربطی به محل بحث ندارد. (۱ نمره)

۹- با توجه به عبارت: «ان الترخیص فی جمیع الاطراف ینافی الوجود الواقعی المعلوم بالاجمال، لما تقدّم من تضاد الاحکام التکلیفیة» چرا مشهور قائل به استحاله جریان برائت در همه اطراف علم اجمالی شده‌اند؟ نظر شهید صدر (ه) چیست؟ ص ۲۴۳

۲

جواب: دلیل مشهور بر استحاله: ترخیص در تمام اطراف معنایش این است که مثلاً مولی چیزی را واجب کند و در همان وقت ترک آن را اجازه دهد یعنی دو حکم الزام و ترخیص در یک واقعه جمع شوند که با توجه به تضاد احکام تکلیفیه استحاله دارد، نظر شهید صدر (ه): این سخن در صورتی وجیه است که ترخیص واقعی باشد [یعنی در موضوع شک اخذ نشود] ولی به دلیل این که ترخیص در هر طرف علم اجمالی، حکم ظاهری است منافاتی با جمع شدن با حکم واقعی دیگر ندارد.

۱۰- قاعده «الیقین» را به همراه مثال، تبیین کرده و فرق آن با استصحاب را بنویسید. ص ۲۵۴-۲۵۳

۲

جواب: اگر یقین به چیزی داشته باشیم و سپس در اصل وجود همان شیء شک کنیم به این معنا که تردید کنیم آیا واقعاً آنچه می‌پنداشتیم هست، وجود داشت (یقین، صادق بود) یا نه (یقین، کاذب بود)، چنین حالتی مجرای قاعده یقین است. مثل اینکه روز جمعه یقین به عدالت شخصی داشتیم و روز شنبه در عدالت همان شخص در روز جمعه شک کنیم. فرق: شک در «قاعده یقین» به خود آنچه یقین به آن تعلق گرفته است، تعلق می‌گیرد به لحاظ همان زمان ولی در استصحاب، شک در بقاء متیقن است بدون آنکه یقین سابق به لحاظ زمان سابق از بین برود.

[به عبارت دیگر شک در قاعده یقین ناقض تکوینی یقین است ولی در استصحاب حقیقه ناقض نیست و به عبارت دقیق‌تر جریان استصحاب مبتنی است بر فراغ از تحقق آنچه می‌خواهیم اثبات کنیم ولی قاعده یقین چنین نیست.]

۱۱- استصحاب «کلی قسم دوم» را در ضمن مثالی تبیین کنید. ص ۲۷۰

۲

جواب: مکلف می‌داند یا زید یا خالد در مسجد هستند غیر اینکه بعد از مدتی زید را خارج مسجد می‌بیند پس اگر زید داخل مسجد بوده الان خارج شده است و اگر خالد بوده شاید هنوز داخل مسجد است، اگر دو فرد در نظر گرفته شود در هیچ یک شک و یقین محقق نیست و استصحاب جاری نمی‌شود ولی اگر طبیعی (زید یا خالد) در نظر گرفته شود، متیقن الحدوث و مشکوک البقاء است در نتیجه اگر اثر شرعی بر آن بار شود استصحاب جاری می‌گردد. (چهار رکن استصحاب موجود است.)

۱۲- «تعارض» اصطلاحی را تعریف کرده، چه تفاوتی با «تزامم» دارد؟ ص ۲۸۰-۲۷۸

۲

جواب: تعارض عبارت است از تنافی دو دلیل از حیث مدلولهایشان به این نحو که ثبوت هر دو دلیل با هم در واقع امکان ندارد. (۱ نمره) با توجه به تعریف تعارض، تنافی بین دو جعل است ولی التزام تنافی بین دو امتثال است که ربطی بین دو مدلول ندارد. (۱ نمره)